Број 121. У Новом Саду, у петак 2. јуна 1900. Год. XXXV.

„Застава“ излази: сваки дан осим понедељника и дана за свецем

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију и Немачку: на четврт године 9 круна, а за све остале стране земље на четврт год. 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 60 потура сваки пут.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

„Богомољци“.

Код нас Срба и опет нешто ново. У Банату, понајвише у околини Кикинде и у Бачкој, понајвише у околини Бечеја, издвојише се неки људи мимо остале.

Испрва су казали: „Мало нам је службе божје, дајте још“. И бивало је н. пр. у Меленцима, да усред зиме и мећаве, ноћу, лупа неко свештенику на прозор. — Шта је? — Хајте господине у цркву, пуна је! Хоћемо да чујемо реч божју! — Свештеник устаје, чита им једну главу из еванђеља и тумачи им.

Држе и иначе састанке. Скупе се где год у кући, па читају и тумаче еванђеље. Ако нема међу њима свештеника, чине то сами. Број им је све јачи и јачи. Неки од њих називају себе „богомољци“ а народ у Бачкој прозвао их је: „евангелисте“.

У новије доба почеше да приређују сами, без свештеника нека „ходочашћа“. Тако смо их гледали о Духовима, где пођоше у Срем, да походе манастире. Па је ту код оних из Беодре било нечега, што је јако упало у очи.

Њихов учитељ, носио пред њима крст. Па код сваког ћошка, код сваког раскршћа застајкивао је, пружао је крст, а деца, жене и људи, целиваху тај крст. Искупио се силан свет, те не може доста да се начуди и пита: — Каква је боже милостиви то вера?

И ми питамо, шта је то? Та тако су отприлике морали изгледати они, којима је Христос довикнуо: „И кад се молиш Богу, не моли му се по зборницама и раскрсницама, да те виде људи...“

Но да уђемо дубље у ствар. Да кажете да је то сектарство, није. А да кажете да ово није ништа ново, опет није. Ти људи наглашују своје „српско православље“, али се не задовољавају с оним поретком, што га је „српско православље“ утврдило. Значајно је, да је наш народ почео те људе да зове „евангелисте“, а неки од њих сами себе зову „богомољци“. То је знак, да наша заједница с тим људима није више тако несумњива, чим им је потребно друго име...

На сваки начин ово је почетак сектарства. Ко зна, како је постајало сектарство, тај ће се уверити, да су наша браћа „богомољци“ на путу да постану то. Да подсетимо само на Шпенера. Он у 17. веку зове својој кући побожне људе, који би волели да се мало више баве богомољством и тумачењем еванђеља. И за мало отуд се ствара секта пијетиста (побожних људи) а то беше корен из ког поникоше у Русији штундисте, а у Швајцарској назарени.

Нами је најбоље познат постанак и рад наших „богомољаца“ у Меленцима. Тамо им је канда и огњиште. Свештеник њихов чини све могуће, да задржи покрет у својим рукама, те да се тај покрет не разлије на другу страну. Још пре две године имао је муке, да неке међу њима наговори, да и даље целивају иконе, јер многи пронађоше, да то не треба да буде. За сад је било само то, али то је доста за почетак... Код неких пониче већ мишљење, да се не треба крстити... Јасно је, да ће овај покрет, ако га и даље оставимо оваког, у најкраћем времену изазвати сектарство, те ће се и опет стотинама, хиљадама породица одвојити из заједнице а разлика ће постајати све већа и већа.

Кад су сад недавно пролазили наши „богомољци“ кроз Нови Сад, били су лепо примљени. Отворили су им цркве, г. епископ позвао их је на ченејску славу, г. Божа Поповић поздравио их је у цркви и пожелео им је сретан пут.

Но после цркве он је неке међу њима распитивао: јесу ли они и у „живој вери“ тако заузимљиви? Помажу ли друг друга? Па ако би и хтели један другог да помогну, јесу ли удесили своје прилике тако, да могу да се међусобно помогну? Учитељу из Беодре г. Ђосићу дао је правила земљорадничке задруге.

Изгледа нам, да је ово веома добар пут. Земљорадничке задруге су засноване на моралу и хришћанској љубави. Основане су на начелу, да љуби друг друга, да му се ваља на невољи нађе, основане и на лепој, братској заједници, а уз то иду за развитком и напретком. Земљорадничке задруге развијају поштен, примерен живот. Оно што уста говоре пред олтаром, то срце може да учини у земљорадничкој задрузи.

Они који могу и позвани су, треба у овај колосек да скрену покрет „побожних људи“. Ми знамо да су се та наша браћа богомољци одрекли псовке и да хоће да живе у поштењу, по божјој заповести. Но такви и јесу управо златан материјал са земљорадничке задруге.

Но шта могу данас да учине у овој општој невољи без економске организације? Од њихове добре воље не може се умесити хлебац, нити наћи семе за њиву. Остаје оно питање: Ако и хоћете да помогнете другу, јесте ли се удесили, да сте и у стању да му помогнете? То удешавајте! Иначе ће нам бити слаба она права вера, жива вера, а остаће нам само вера без добрих дела.

Не треба да личимо онима, на које се Христос тужио речима: „Ови ми се људи приближују само устима својима“...

Људи свеснији и људи интелигентни, кад имају јача додира са богомољцима, а нарочито свештеници и учитељи, треба да ову њихову енергију скрену на поље живе вере. Колико ћемо се заједнички молити Богу, то су већ позвани давно утврдили. А скупљање ратара у седнице, где се тумачи еванђеље, и цепкају сваку реч на четворо, нема смисла. То је увек доводило до сектарства. Кад је неко хтео да дозна сваку ситницу и питао Лутера: — Шта је радио бог у бесконачности пре створења света? — Лутер му рече: Секао је фиргазе (штапове) за оне, који измишљају тако бескорисна питања.

Држимо, да је било време повести о овом јавну реч. Ми смо то учинили по најбољем уверењу и са највећом отворношћу.

Нови Сад, 1. јуни.

Састанак синода. „Застава“, а скоро и све престоничке новине донеше вест, да ће се синод састати сад у недељу 4. (17) тек. месеца. Међутим ми смо јавили, да је патријарх Георгије само пријавио синод за тај дан, (навели смо и с каквим

ПОДЛИСТАК

КАРАКТЕРИ НАШИХ ДАНА.

Мати га је чувала од малена. Чувала га од улице, да се не измешa с другом децом. Чувала га и од сунца да не поцрни. Ни мува није смела на њега пасти. Млађи су често били псовани због њега. Био је осетљив, често незадовољан. Сви су му угађали и нико му није могао угодити. Мати му је попуштала и било је како је он хтео. Чувала је за њега, давала му да отац не зна, а у оцу је син нашао углед, како треба мало радити и лако живети.

Кад је отишао на велике школе, изучио је права и постао судац. Све оно што је код куће научио, бивало је сад у животу у већој мери и само у другом облику. Једанпут и он хтеде да помогне другом. За добро мито ослободио је једног варалицу. Доказало се то црно на бело и господин судац би проглашен за преступника, који свој положај употребљава на зло. Другом да помогне, увалио се са̑м.

И било је људи, који су говорили, да је он — карактер

*

Родитељи су му били ратари. А он данас где треба игра господина, а кад хоће, спусти се међу своје вршњаке и раван је њима.

Био је војник, то се види и по одајни, коју је стекао седећи у соби, док су остали друзи пребијали по бојиштима. Био је већ и тутор, и ешкут, и кнез. Познаје се скоро са свом господом у вароши и у жупанији. Више пута је долазило међу њима, да рука руку миње, а образ обадвије

Кад је долазило до каквих избора, за њега су сигурни, да ће гласати онако, како му поруче из варошке куће. За ту услугу не тражи он новаца. Њему је доста о избору чаша пива и паприкаш.

Зар то није карактер?

*

Све је већ био, само још није био финанц Али пре него што би то био, науми да оде у калуђере То ће лако постићи, јер ће га препоручити један велики господин, коме је он допаркивао и доносио гласове. Да није тога, морао би мучно доћи до искуства, да у земљи лежи злато закопано Овако је дошао до меке леба и без мотике.

Кад господа хоће да се прођу, његови су гости, а његова Манда спреми им част, какву не могу имати ни у првој варошкој гостионици.

У њему је оличено здравље. Није он ни дошао у калуђере, што није здрав, или што је неспособан за женидбу, или што би да се одрекне света и да се посвети. Пред њиме је трбух добро развијен и он му увек иде напред и свугде се пре појави, но што му можеш видети носа. Он га је и довео у манастир.

Зар то није карактер наших дана?

*

Волео је господство. На господство га је мати навикавал . Она сама није била господског рода, али је већма волела то, него ручати.

Кад му је месила поступаницу пружила му је да бира: књигу или новац. Прво је узео књигу, по жељи материној, јер га је књига привлачила својим лепим, црвеним и златним корицама. А кад је спазио нов новац, оставио је књигу на страну и узео новац Сви су му се смејали, а мати се и радовала: Биће господин, па још богат.

И био је. Изучио је књигу и велика књига била му је лебац. Испунила се материна намена, да је постао господин. Само поред књиге остало би голо господство. Но он је био умешан. Показивао се велик пријатељ народној струји, која је овладала. Умео је да буде леп и онима у власти, и свету. Једнога дана нашла се замерка председнику црквене општине, а ту је замерку он сам шапнуо у уши својим пријатељима. Председник захвали а на његово место извикаше господина сина за председника.

То је била мека столица за њега. Мекшао се на њој више година. И кад је дошло време да се смени, жао му би да је остави, толико се навикао на њу. И толико се чврсто за њу ухватио, да су га поново извикали за председника. Није то било забадава. Он је руковао стотинама ланаца и хиљадама форината. Земљу су добивали под аренду пријатељи јефтиније, а они други: Ко да више. Толико је новаца прелазило преко руке, да се могао њим послужити на неко време: послужио се и заслужио је и у рачунима није фалило.

дневним редом) но нисмо могли ни замислити, да састанак синода сад ево већ и по други пут неће бити одобрен.

Но како нам из Будимпеште јављају, то се догодило. Синод се неће састати ни 4. (17.) и ако је патријарх Георгије скоро 3 недеље обијао прагове министарске, да удеси ту ствар.

Шта сад? Нема сабора, сад ево већ нема синода, нема автономије, нема ничега. Има само упрљан патријарх без угледа у народу, који просјачи за синод, да га опере и кривог и дужног. . . Може ли ово овако остати? И сме ли ово овако гледати народ? Сачекаћемо шта ће посланици учинити, па ћемо онда изнети предлог, који већ дуже времена чека као задње средство. Овако више даље не може!

Нови Сад, 24. маја.

Хајка по Босни и Херцеговини. Калај и његови млађи, дадоше се на посао. На све стране дигоше се хајке, да силом а милом изнуде изјаве, у којима се признаје, да је у Херцег-Босни задовољство и благостање, трпељивост и непристрасност у верском и у школском питању. Но како ни лукавство, ни претње не помажу, то су на дневну реду затварања и глобе.

И заиста, од како мухамеданци и православни преко својих депутација затражише онако одлучно, да се у Босни и Херцеговини заведе једнакост и правда, Калај је прегао свом снагом, да баш насиљем, глобом, претњом и затвором угуши овај глас потиштеног мухамеданског и православног народа. Прегао је, да лажним и изнуђеним изјавама ослаби утисак који изазваше мухамеданске и српске депутације. Једном речи, потегао је, да свим и свачим замаже Европи очи, да неправду представи као правду, јад као благостање, прогонство као једнакост. И на који начин мисли то Калај зар да постигне, о томе је већ било речи, а добили смо и сада више дописа, које ћемо изнети у идућим првим бројевима Споменућемо за сада некоје, који су осуђени на казну глобе, што су били у депутацији или потписали изјаве. Под председника Санског Моста Рељу Павловића казнила је власт са 1000 круна глобе, а Манојла Радаковића из Санског Моста са 80 круна. Свештеника Стојана Врањешевића са 100 круна итд. Сви су кажњени и прогоњени жандармима за то, што су ишли у депутацију. Па док тако раде са православним Србима у Босни, ни мало боље не раде са мухамеданцима у Херцеговини. Тако затворише хотел Мула Хаџаги Дугалићу, јер се тобоже и у његовој (хотелској) кафани ова изјава подписивала, а власника казнише са 200 круна глобе;

Новчаном глобом казнише надаље: Али efend. Хајровића, 100 круна. Зулфагу Дугалића, 100 круна. Мехмеда Шахинагића, 100 круна. Омера Касумачића, 100 круна. Мула Хусеин ефенд. Ханџу 50 круна. Арифагу Дугалића, 100 круна. Ибрахимагу Панџића 50 круна, дочим нема ни броја онима, који су хапшени (затварани).

И то и тако раде Калај и његови органи, које је као и себе бранио у делегацијама и јавно пред целим светом не једном нагласио, да босанска влада управља по правди и правици, једнакости и непристрасности, справедљивости и трпељивости. Врло смо радознали како ће Калај представити свету и ове бесомучне хајке његових органа против најугледних грађана и изасланика Босанских и Херцеговачких општина.

Кад су бирали штипендисте, био је онај изабран, који је био »благодарнији« Изабрали су сиромашне и добре ђаке, јер је тако и свет хтео. Но штипендије нису ђаци могли одма уживати; за прву годину-две дана уживао их је »из благодарности« са̂м — господин председник

Зар то није карактер, у духу нашега времена?

*

Док је био у капуту, правио је лажне пасоше. Кад је стекао кесу дуката, купио је достојанство и свилено одело и дрмао је једним читавим округом.

Кад је био на сабору, у одсудном часу издао је своју браћу и за награду доби — златну столицу.

Кроз цео живот било му је правило: Што је твоје, то је и твоје и моје, а што је моје, то је само моје. Али то правило само у једном случају није вредило, и то онда, кад је требало зајазити оне, који знају вешто да подиђу под оваке краве музаре. Иначе му се туђе лепило за прсте.

Данас бере годишње преко по милијуна круна. На глави му опет блиста круна. И његови »пријатељи« колико уживају, што му блиста круна на глави, толико више уживају у оним крунама у џепу. Вичу му, где год доспеју, живео и уздижу његово — оличено поштење

Зар то није карактер над карактерима наших дана?

Р. Н.

Нов корак унапред.

У Новом Саду основана је, потврђена и протоколисана: „Прва српска ципеларска задруга (као задруга) у Новом Саду.“ — Колико је нами познато, ово би била прва српска занатлијска произвођачка задруга, која има своја правила и основана је на прописима трговачког закона.

Задруга броји за сада 9 чланова. Кад су почеле припреме око оснивања, оснивачи ступише одмах у ортаклук и уложише сваки по 100 фор. Они су имали и кредита, те се латише и набавише материјала у великом, каквог нису могли до сад да добију у Н. Саду Њихов заједнички рад, подела рада, набављен материјал из прве руке учини, што данас кад ступају у задругу, стекоше већ велики круг муштерија, а при инвентару се показало, да су за шест месеци заједничког рада заслужили 450 фор. тако, да данас уноси сваки од њих у задругу не само 100 фор који су прописани, но још по 50 фор. као зајам задрузи, јер би капитал од 900 фор. био мален према њиховој проширеној имрадњи.

Док се задруга склапала и док су оснивачи њени постојали уговором као ортаци, дотле су показали и доказали и себи и другима, да су зрели за задругарство. Њихов привремени, међусобни уговор био је у главноме онакав, као и правила њихова. Они су за то време радили мирно, напредно и имају данас већ 2 дућана на угледним местима у Н. Саду

Што се тиче њихове зараде, у том су погледу ударили најбољим путем. Сваки задругар ради једнако време оно, за што је најспособнији, а недељну заслугу деле међу собом подједнако. И тако сваки трудећи се за себе, труди се и за друге.

Препоручујемо нашим занатлијама, да стварају произвађачке задруге сваке врсте, препоручујемо им заједнице, јер им је то једини спас. И препоручујемо нашем свету нека својски помаже те задруге, јер тиме помаже оно, што је боље и што има будућности.

* * *

И занатлијству као и осталим читаоцима на углед, износимо из правила прве српске ципеларске задруге у Н. Саду ова главна начела.

Чл. 2. Цел је задруге, да заједничком снагом и на заједнички рачун производи све предмете, који спадају у ципеларску струку.

§. 14. наређује; а) да се задругар не сме одавати никаквим пороцима, као пијанству, коцкању, и у опште разврашном животу. Он мора служити за пример осталим занатлијама;

б) да тачно и уредно отправља све послове, који су му поверени;

в) да се повинује свима прописима, који важе за задругу;

г) да плати при ступању у ову задругу уписнину од 10 круна, и да чим задруга отпочне свој рад, уложи на рачун свога удела 200 круна.*)

д) да човечно поступа са млађима и да их поучава;

е) да у свакој прилици заступа интересе задруге и ради на њезину унапређењу. Наročito несме водити ципеларски посао ван задруге, ни сам ни у друштву с другима, нити сме такове послове помагати новчано, нити стајати с њима у каквој свези.

ж) да за све време док је задругар, буде члан друштва, које помаже у случају болести, ван ако задруга временом сама оснује фонд, за узајамно помагање у случају болести. У оном првом случају мора се осигурати сваки задругар најмање на 14 круна недељно, осим лекара и лекарије.

з) да јамчи узајамно и неограничено целим својим иметком, за све обвезе задругине, без обзира на то, јесу ли те обвезе постале за време његова задругарства или раније.

Међутим задруга не одговара ни за какве личне дугове својих задругара. Она одговара само онда, ако преко својих законитих представника на начин, који је предвиђен у овим правилима даде своју обвезу.

Чл. 15. а) Права су задругара да према својој телесној и занатлијској способности добија од задруге посла, и према томе сталну недељну плату.

Као што напоменусмо, задругари су одлучили, да дају свима својим члановима једнаку недељну плату, која није стална, не се равна према њиховој недељној заслуги свију чланова...

г) да суделују у чистој добити задругиној.

Чиста добит дели се подједнако сваке године на све чланове задруге, према времену, које је задругар провео у задрузи.

Чл. 19. Задруга има два фонда. 1. Основни фонд за одржање и унапређење радње, као и за набавку материјала, савршенијих справа и алата. 2. Резервни фонд за покриће могућих штета.

У основни фонд улази:

а) удео задругара од 200 круна.

б) од чисте добити задругара најмање 10%.

Овај основни фонд поделиће се међу задругаре, кад задруга престане. Но сваки појединн задругар, кад ма којим начином престане бити то, има права на онај део основног фонда, који му припада саразмерно према ономе: колико се осно ни фонд намножио за време, док је он био задругар

У резервни фонд долази:

а) 1 проценат од месечне зараде задругара и 1 проценат од годишње чисте добити задругара.

Дакле, као што се види, већ из ових основних начела, ми налазимо у правилима ове задруге узајамно јамство, налазимо истакнуту моралну страну задругарства, јер се тражи од сваког члана вредан и примеран живот. Тражи се човечно поступање са млађима. Тражи се, да сваки члан буде за случај болести обезбеђен. И кад још напоменемо да чл. 59. наређује, да примирителни суд има решити све спорове, који настану међу појединим задругарима у задружним стварима, онда се види, да је прва српска ципеларска задруга у Н Саду основана на најсувременијим начелима, и да та њезина главна начела могу послужити као пример свима будућим задругама.

У то име желимо напредак!

*) Оснивачи задруге задржали су себи право, да свој удео унесу и у материјалу, у готовој роби и алатима, у колико то буде потребно задрузи, а то право имају и они чланови, који доцније буду приступили.

Политички преглед.

Интерпелација због Босне и Херцеговине. У седници угарског земаљског сабора у суботу, што долази, интерпелисаће посланик Шома Вишонтаји (Visontai) због догађаја у Босни и Херцеговини. То је хтео учинити Вишонтаји још у среду, али како дотле није могао да савлада све градиво, што га мисли обухватити у својој интерпелацији у овој ствари, то је одгодио интерпелацију до суботе.

Путовање талијанског краља у Париз. Потврђује се вест, да ће талијански краљ Умберто скорим походити Париз. Очекују га тамо 22. ил 23 јуна о. г. Краља Умберта пратиће на том путу напуљски принц херцог и херцогиња од Аосте, и велика пратња Овој посети приписује се и политички значај, јер ће се тиме учврстити већ постигнуто зближење између Француске и Италије.

Прилике у Шпанији. Шпански министар финансија Вилаверде поднео је оставку Поговара се чак и о општој министарској кризи.

Побуна у Кини. Док боксери још

увек убијају хришћане и побуна њихова се шири по целом горостасном кинеском царству, и док велесиле прикупљају све више војника својих у Пекинг, дотле избија све већма суверњивост међу велесилама. Под окриљем јапанског посланика у Кореи био је један бегунац. Овај је погубљен и јапански посланик тражио је да га кореанска влада одмах прими у аудијенцију, но ова је аудијенција одгођена, а јапанска влада је тражила, да се њеном посланику даде аудијенција. Многи хоће да виде у поступку кореанске владе Русију за леђи И још није ово питање решено, а из Пекинга јављају „Тајмсу“, да су војници телесне царске гарде кинеске убили канцелара јапанског посланства Нема сумње, да ће ово да изазове још веће заплете. Јапанска влада послала је још 4 ратна брода, да појачају њену флоту у Таку.

Рат између Енглеске и Транзвала.

На разним местима бојишта води се жива борба. Све вести, које стижу јављају, да се Бури јуначки и истрајно боре, и да наносе непријатељу осетне губитке. Генерал Булер јавља, да је генерал Хилдијард прошао и последњи клачац пред Шарлетунском равницом. Одељење Бура са околних брда јако је нападало енглеску војску, која је са бајунетима јуришала на непријатеља. Губитци енглески су велики. Још јавља генерал Булер, да је због оскудице у води морао да удари логор код Жуберт-Фарма — Из Малеруна јављају, да се у округу Ветлехемском налазе 7000 Бура. Председник Стејин посетио је прошле недеље бурски логор код Ветлехема и вратио се за тим у Вреде. — У Капском министарству никако да се криза уклони, и ако се држе непрестано министарски савети Из њега су, као што раније јависмо, иступила три министра, која су заједно са афричким сабором тражили општу анексију за све усташе. Енглеска на против, као што је познато, тражи судску истрагу, и да се вође казне и осуде на губитак имања и грађанског права. Са великом запетошћу очекује се, како ће се решити министарска криза у Капу.

Нема сапуна.

— Шта је то са нашим патријархом Георгијем? Све слушам како га перу, а никако да га оперу.

— Е мој брајко, кад би се то могло оправати сапуном. Али баш и кад би могло, не би било ништа у ствари, јер наши манастири имају врло мало сапуна

— Та ваљда није!

— Чек, чек, да ти причам. Ти знаш како су згодно удешени карловачки вашари. 30. септембра, па 21. децембра, баш како треба да купиш на њима брава. Неки фрушкогорски манастири и шаљу увек у добу вашара своје свиње на продају. Идем ја пре на карловачки вашар, кад сретнем мога старог друга Настаса. Он је знаш као неки ишпан у манастиру, те гони три велика брава у двор. Баш код дворске капије зауставим га ја.

— Куда? — питам га.

— Гоним браве на вашар! — каже он.

— Али ово није на вашар, него је у двор.

— Та знаш, у двору ћу само да преноћим.

— Али шта ћеш да ноћиш, кад није ноћ. И после, ваљда тек није грађен двор зато, да у њему ноће манастирске свиње.

— Е, па кад си ме баш тако салетео онда знај: Терам брате у двор! Али само за тебе у двор а за друге на вашар.

— Е виш, могао си ми то одмах казати. Него реци ми сад, како ће се то изравнати?

— Па изравнано је већ кад сам пошао. Забележили су у књиге: — цркла три брава.

— Ух, ух! Па ће сад те црknуте браве овде да оправе у кобасице. Али кажи ти мени, где ћете ви тамо, кад вам дође комшија па запита: — Хајд кад су црkли брави, нека су. Ал где је од њих сапун?

Он се смеје, па ми каже: — А ко ће се на све сетити . . . неће ваљда ни комисија. Јест, јест, ал да се може сад отац Георгије оправати ма и сапуном, не би ишло, јер ето где им оде сапун . . . Ко поједе чак и сапун, тај се нема чиме опрати.

— Е баш има свачега у свету!

Вести из места и са стране.

Позив на претплату. 1. јуна о г. отварамо нову месечну претплату на „Заставу“. Цена је на месец дана 2 круне 40 пот.

Уједно учтиво умољавамо наше пошт. претплатнике, којима крајем маја истиче претплата, да изволе исту за времена, за месец јуни обновити, како не би у шиљању листа до прекидања дошло.

Администрација „Заставе“.

*

Скупштина деоничарског друштва „Рада“. Други дан Духова о. г. имало је књижевно деоничарско друштво „Рад“ у Сремским Карловцима прву своју главну скупштину под председништвом дра Жарка Миладиновића адвоката из Руме. На скупштини тој узети су на знање извештаји управног и књижевног одбора о досадашњем раду им, у колико је уопште рађено сад на самом почетку, кад су тек подељене деонице међу чланове друштва. Скупштина је узела нарочито на повољно знање извештај књижевног одбора и усвојила је његове предлоге у погледу издавања књиге у којој се опширно расправља питање: Је ли наш народ дегенерисан (покварен)? Од те расправе изишао је један део као углед у овоме листу. Осим тога усвојено је, према предлогу књижевног одбора, да друштво изда свој календар под насловом „Рад“. Материјал за тај календар је већ одређен и распоређен од књижевног одбора. Садржина његова би била обилна и нарочито одабрана, што би значило, напредак у нашој календарској књижевности. — Осим тога је на скупштини овој обновљена $^1/_3$ чланова управног одбора и изабран је један члан у надзорни одбор. — Поздрављамо искрено друштво „Рад“ на почетку његова пословања и желимо му обилна успеха у будућем му раду.

„Народна забава“. Удружење „новосадских дечијих пријатеља“ за одевање сиромашне деце без разлике вере и народности, приређује у корист своје благајне у недељу 4. (17.) јунија 1900. год. у грађанском стрелишту велику у својој врсти још не виђену народну забаву. Свираће војна музика, српско тамбурашко друштво Исе Љубичића и цигани. Суделоваће: српско занатлијско певачко друштво „Невен“, новосадска „Даларда“ и „Полг. мађар. Далошкер“, и више госпођица и господе. Сензациони новосадски летњи орфеум: Мађарски лилипутански играчи. — Чудо-деца, двопев у костиму. — Кинеска свирачка глаба у народном оделу под управом свога капелника Ктиги-Каоцунгшина из Чунгкинга. — Дресирани грдни крокодил и грдна жаба. — Такозвани музикални уникум. — Импортирани Словак. — „Аутомат“. — Двопев у костиму. — Ugy mint én, куплет, — Све питања а нема одговора, комичан двопев. — A gyakorlat mit nem tesz, куплет. — Da ist was los, куплет. — Весели тиролски двопеви и т. д. — Осим тога: велика битка са коријандолима и серпентинама. — Мађарска чарда, свирају цигани. — Прави сегедински гуљаш, чардаш у народном оделу. — Српска колеба, извађа срп. тамбурашко друштво Исе Љубичића. — Прави српски ћебап, коло, играју у народном оделу 30 особа. — Велики смеј. — Пужање у опкладу, уз 12 мет. високу мотку, 1. награда златан сахат. — Пристаниште среће, изигравају се 500 скупоцених ствари. — Коријандолски базар. — Ко ће појести у опкладу колач са пекмезом. — Пуцају из флобер-пушке госпођице и господа. — Шатор од цвећа. — Почетак у $^1/_2$3 сахата после подне. — Улазница од особе 1 круна. — Добровољни прилози с обзиром на племениту цел примају се са захвалношћу и јавно ће се објавити. — При незгодном времену одржаће се ова забава идуће недеље 11. (24.) јунија.

Народна забава. Пишу нам из Сомбора: На Духове је била у нашој шумици права народна забава. Овдашње српско ратарско певачко друштво, приредило нам је ову народну забаву. Посета је била ванредно добра, а што је свакога од нас обрадовало, то је, да се наша интелигенција врло лепо одазвала. И материјалан и моралан успех је потпуно постигнут. И ако није било улазне цене, то је прилога толико пало, да ће остати чистог прихода до 100 а може бити и преко 100 фор. а намењено је оснивању „алумнеума“ учитељских приправника. Сомбор се пробудио из свога 20 годишњег мртвила. Та милина беше видети, где наша интелигенција заједно са нашом ратарском и занатлијском момом и ратарским момком, руку у руку игра српско коло, сељанчицу, заплет и т. д. Свакоме си на лицу читао задовољство и радост. Лепо, складно и милозвучно певање наших ратарских мома и момака, изненадило је, одушевило је све. И није онда чудо, што се гласно чула општа жеља, да се овакова забава што чешће приреди. На свему овоме имамо да захвалимо нашем ревносном и примерном ђакону г. Ђоки Павковићу, који је ово наше ратарско певачко друштво и створио, песми и појању научио, па и данас му је још и отац и учитељ. На крају да споменем још једну колико жалосну, толико и радосну појаву. Ми имамо или боље рећи имали смо овде два певачка друштва, која су заспала мртвим сном, јер већ од 5—6 година амо, недадоше од себе никаква гласа живота. И сад, кад је ратарско певачко друштво хтело да поји у цркви, пробудише се из мртвила, и мал се оба међу собом не покрвише, које ће у цркви појати. Радост је што се пробудише, али жалост је, што се одмах у мал не побише. Надамо се, да их умилна и складна песма нашег ратарског певачког друштва није само тренутно оживела из њихова мртвила. Надамо се, да ће живети од сада правим животом у братској љубави и слози са нашим ратарским певачким друштвом.

Ватра у босанском павиљону на париској светској изложби. Из Париза јављају, да је ових дана букнула била ватра у павиљону босанско-херцеговачком, но да је набрзо угашена. Штета је незнатна. Похађање павиљона није прекинуто.

Великошколци против Чивута. Католички мађарски ђаци на будимпештанском свеучилишту основали су друштво против Чивута Друштво то зове се „свеучилишна католичка странка“. Закључили су да се боре против чивутских ђака, да ове не бирају нигде, да од њих нетраже задовољштине, а да им не даду икакве задовољштине. Штампали су и окружнице, у којима позивају католичке ђаке, да се уписују у ово друштво.

Ужасна погрешка. Кобном погрешком лекара у Чикагу лепа девојка од двадесет година изгубила је вид сасвим. Лекар је требао да јој извади једно око, на које је несрећним случајем била изгубила вид; али он је по несрећи погрешио, па је девојци извадио здраво око. Тек после операције, када је болесница од опијености опет била к себи дошла, опазили су страшну погрешку, када је несрећна девојка остала у вечиту мраку. Млађи њен брат добио је на дар пуцаљку, па је стрелом погодио сестру у једно око. На ово око није више видела, па како је опасност била, да ће обневидети и на друго око, то је девојка нарочито дошла била у Чикаго, да јој операцијом уклоне повређено око. А сада је остала са свим слепа.

Необична парница. У париском „Матену“ јавља се за необичну парницу, која се повела у североамеричкој држави Пенсилванији у вароши Струдзбургу. Методистички свештеник Диксон трудио се свим силама, да се близу његове цркве не гради пивара, а када му ништа не поможе и пивара се начини, он једне недеље у цркви пред својом паством призва сва небеска проклетства на пивару и њезина сопственика. Сутра дан по проклињању, ведро беше, па се наоблачи, из облака севну муња и погоди у пивару, коју обрати у пепео, тако да су од ње остали само госи зидови. Сопственик пиваре виде у тој несрећи непосредну последицу свештеникове клетве, па га за то тужи, иштући накнаде 250.000 дин. Суд је позвао и преслушао Диксона, који се на то позивао, да он не може одговарати за поступке божјега промисла. Даљи претрес ове ствари био је одгођен на други дан. „Матен“ није саопштио, шта је суд пресудио.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 1. јуни

Тинчин. Удружена војска велесила сукобила се код Лонгфонга са боксерима. Ови се разбегоше оставивши 35 мртвих. Европска их војска гони и заузела је два села.

Јокохама. У Таку су послати још неки бродови Јапански. Ако се стање не побољша и јапанска сувоземна војска ући ће у Кину.

Преторија. Генерал Метијен победио је Буре под Деветом. Освојио је њихов логор. Бури су се раштркали на све стране.

Берлин. Савезнички савет одобрио је предлоге о флоти.

Хамбург. На честитку друштва хамбурпко америчке линије одговорио је немачки цар, да ће сада немачка флота на мору имати угледа, и тако оснажена у његовој руци чувати светски мир.

Трговина.

НОВИ САД, 1. јуна 1900. год. Пшеница прве каквоће фор. 7·30—— н. Пшеница средња фор. 7·10 - 20 н. Пшеница лакша роба фор. 6·80—7 н Наполица фор. 6·——— н. Јечам нови фор. 5·50—6 н. Зоб фор. 4·80—5 н. Кукуруз у зрну нови фор. —.— стари фор. 5·20—30 ——— нови у клипови фор. ———

Маст 54 фор. Сланина сува 54 фор. дебела паљена 54 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	35—36 нов.	живе
„ средњи . .	33—34 нов.	мере
„ лаки . . .	30—32 нов.	

Све од 1 килограма.

Теоци .	28—30 нов.	по клгр.
Јагањци	6—12 фор	по пару.
Овци .	——— фор.	по пару.

*

Стање воде под Новим Садом.

30. маја било је	4·34 мет.
31. маја било је	4·32 мет.

*

Званичне забелешке будимпештанске берзе.

1. (13.) јуна 1900.

Пијаца је и опет трома била. Цена пала са 10 потура. Продато је на 14.000 метерценти.

Пшеница банатска, стара, каквоћа по хектолитру од 75 до 80, цене од 50 килограма од 7 круна 10 пот. до 7 кр. 85 п.; потиска стара, каквоћа по хектолитру од 75 до 81 цена од 50 килограма од 7 кр. 25 пот. до 8 кр. 05 п.; пештанска, стара, каквоћа по хект. од 75 до 81, цена од 50 килограма од 6 кр. 95 пот. до 7 кр. 80 п.; бачка, стара какв. по хкл. од 72 до 75, цена од 50 кр. од 6 кр. 95 п до 7 кр. 70 п.

Раж прве врсте, цена од 50 кгр. од 6 кр. 80 п. до 6 кр 95 пот.

Јечам, за пићу од 50 кгр. од 5 кр. 90 п. до 6 кр. 10 п

Зоб, цена од 50 кгр. од 5 кр. 55 п. до 5 кр. 70 н.

Кукуруз стари, цена од 50 кгр. од — кр. — п. до — кр. — п.

Репица, цена од 50 кгр. од — кр. — пот. до — кр — пот.

Проја, од 5 кр. — п. до 5 кр. 30 п.

Маст, 50 кгр. 54 кр. 50 п. до 55 кр. — п.

Сланина, 49 кгр. 44 кр. 50 п. до 45 к. 50 п.; сушена — кр. — пот. до — кр. — п.

Шљиве, босанске 50 кгр. од 18 кр. 75 п. до 23 кр. 25 п.; славонски пекмез 50 кгр. — кр. — п. до — кр. — п. српски пекмез 18 кр. — п. до 18 кр. 50 п.

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи.

Дукати	11 кр. 37 п.
Наполеондори (20 франака)	19 кр. 29 п
Угарска златна рента (од 100 круна) . .	116 кр. — п
Угарска крунска рента	91 кр. 25 п
Аустријска златна рента	116 кр. 20 п
Немачке државне марке (од 100 мар.) .	118 кр. 50 п
10 фунти стер. (мењачки курс у Лондону)	242 кр. 25 п.

ОГЛАСИ.

ОГЛАС ЗА БИРТАШЕ!

У једној лепој српској и немачкој општини торонталске жупаније, која лежи поред Тисе и железничке станице, продаје се на вечито лепа кућа под шиндром, са шталом, лепим подрумом и кугланом, због другог подузећа. У кући се од много година налази бирцуз и гостионица са правом (лиценција). Купац може добити сав бирташки намештај и пиће одма или 1. септембра ове године. Купац се може уверити да бирцуз и гостионица добро раде. Ко имаде вољу рефлектирати, ваља да се са 20 филера поштанском марком обрати на администрацију »Заставе«. 268 1—3

Не добивши дозволу за произвађање содаводе у Србији, то испод фабричне цене продајем:

апарат за сода-воду и газецу

(крахер) најновијег система и најлакшим руковањем, сасвим нов, и припадајући »федервген«, а тако и моје:

ИМАЊЕ ОКО 30 ЛАНАЦА

најбоље равне земље, 10 минута од вароши Обреноваца а 5 минута од школе и цркве Звечанске, поред реке Купинца, које имање вода не може никад поплавити, а на коме постоје 2 зграде, чардак, бунар ванредно добре воде, са житним кукуружњим усевом и детелином.

Шандор Тапавица,
271 1—1 код ђоке Обрадовића у Новом Саду.

Продајемо из слободне руке нашу

КУЋУ

са бирцузом, шупом, комором, великом шталом итд., која се налази овде у Новом Саду, на темеринском друму бр. 2606. и 2607.

Ближа извешћа дају власници 255 6—9

Никола и Даница Николић.

ПРВА СРПСКА ЦИПЕЛАРСКА ЗАДРУГА

(КАО ЗАДРУГА)

У НОВОМЕ САДУ.

Част нам је известити поштовано грађанство Новог Сада и околине, да смо се удружили и створили: **Прву српску ципеларску задругу у Новоме Саду.**

Удруженом снагом и капиталом, бићемо у стању, да издржимо сваку конкуренцију и задовољићемо сваку нашу поштовану муштерију, како у цени, тако и у изради.

Снабдели смо се у велико свима врстама кожа и осталог материјала, **а за кратко време обићи ће један наш задругар са мустрама околину и узимаће меру, односно примаће наруџбине.**

Поштовано грађанство из околине молимо, ако би желело да им наш повереник дође и узме меру, молимо учтиво, да нам то јаве са једном картом дописницом.

Ми ћемо свима нашим поштованим муштеријама направити нарочите калупе, те ће вазда бити са стране довољна једна дописна карта, да се дотична наруџбина брзо и тачно изведе.

Наш дућан је у **ћурчијској улици бр. 11.**, преко од **„Српске задруге за међусобно помагање и штедњу“**, а **филијала** наша налази се у **дунавској улици бр. 17. у кући г. Јездимировића.**

Препоручујемо се овим поново српској публици и бележимо се са поштовањем

У Новом Саду, на Духове 1900. год.

ПРВА СРПСКА ЦИПЕЛАРСКА ЗАДРУГА
(КАО ЗАДРУГА)
У НОВОМЕ САДУ.

1—3 275

Предаја радње.

Врло реновирана радња г. **Трајила Барбу-а** у **Мраморку**, која лежи у средини места продаје се, другог подузећа ради, под врло повољним условима одма. Уз радњу може се узети и лепо обновљен стан. Ближа извешћа даје деловођа радње.

Шандор Барку,
276 1—1 у Мраморку.

ТРАЖИМ

једног **пратиоца** за пут у ванземство једном старом господину, који мора бити хришћанин и између 30—36 година стар. Првенство има услужени интелигентни војник. Добра награда. Путни трошкови накнадиће се. Понуде са описом живота и сликом треба одма упутити под „Ů, V 109.“ на **RUDOLF MÓSE**, у Budapest, Carlsring 9. 272 1—1

ДОБРОВОЉНА ПРОДАЈА
КУЋЕ и ЗЕМЉЕ

У општини **Грку**, налазећу се моју кућу састојећу се из 3 собе на улици предсобља кухиње, смочнице (Speise) отвореног 3 метра широког дуж целе куће ходника, летње кухиње, штале, чардака од растовог дрвета, под чардаком зидан свињац и шупа, два захода један зидан а други не; зиданог бунара, фуруне за печење хлеба, шупом за дрва, двориштем, вртом и воћњаком у површини од 800□, све у добром стању и 6 ½ јутара земље — продајем по врло повољним уветима.

Кућа и све зграде уживају 10-годишњи порезни опрост а прикладна је за дућан или биртију. —

Поближе убавести дајем потписани. —

Коста Рајковић
273 1 3 градски благајник, **Митровица.**

Има на продају
120 ЛАНАЦА ЗЕМЉЕ,

која лежи у Србији, округу београдском, срезу космајском. Земља се састоји у четир парчета, са ораницом, ливадом и шумом.

Може да се посеје, 50 ланаца жита, 30 ланаца кукуруза, 20 ланаца су ливаде, а 20 ланаца шуме.

Уз то: зданија, покретних и непокретних ствари, све што треба једном вредном земљеделцу.

Цена је свему том имању

12 хиљада фор. или 24.000 круна

за готов новац, а на почек

14 хиљада фор. или 28.000 круна

и то на три године са интересом 6 на сто.

Пријавити се треба код

ПЕТРА М. МИХАЈЛОВИЋА, трговца
Београд. 262 2—3

ГЛАСОВИ ИЗ ПУБЛИКЕ.

ЗАХВАЛНО ПИСМО ИЗ АМЕРИКЕ.

Препис оригиналног писма, од речи до речи немачки преведено.

Господину ФРАЊИ ВИЉЕМУ, апотекару, у Најнкирхену, Доњој Аустрији.

У Њујорку, 6. (18.) маја 1898.

Драги Господине!

Новембра 12. 1895. тако сам био оболео од ревматизма, да сам био приморан, лећи у кревет. Осам дугих месеци морао сам на истом месту лежати, не бивши у стању ни један пол помаћи се; тежина мога тела спала је од 175 на 130 фунти, што је знак страховитим бољама, што сам морао претрпети за све те године. Нисам пропустио готово никакво лечење, али пошто сам употребио ма што, чуо сам на пр. о неком Liniments Electric турским купкама, и пошто сам се узаман свачим послужио код лечника, нисам се осетио боље, тако, да ми је последњи лечник, који се самном забавно, рекао, да неће више да узима од мене новаца, јер би био без цели потрошен.

У то време нанесе ме случај, да се састанем с једним својим пријатељем, који ми каже за Вилхелмов **антиартритични антиревматични теј за чишћење крви** (Wilchelms antiarthritischer rheumatischer Blutreinigungsthee) да је то непогрешиви лек за ревматизам Ја мупричах о својим огледима (експериментима) са другим лекаријама и да у њима имам врло мало поверења Чинило се, као да ми је рука судбине казала, да Вама пишем, те сам у срцу замишљао, да још има један помагач, који ће ме излечити. И тако сам се уверио, да има на свету такав спас. Ја не могу речма описати страховите боље за последње три године; али сад ме неће више ништа узнемиривати и ја мислим, да се овога часа осећам као новорођено дете, не марећи за сва блага светска према Вилхелмовом антиартритичном антиревмат. теју за чишћење крви.

Будите добри, Господине, те ми обратном поштом пошљите „b. S. Q. D“ туце (12) пакета од нашег Вилхелмовог антиартритичног антиревматичног теја за чишћење крви.

Желећи вам што је најбоље у здрављу и дугом животу, остајем с највећим поштовањем ваш **Јосим М. Гордон.** 179 orchard st. New-York уједињених држава Америке.

Добити се може у свима апотекама. 536 6—7

Стовариште Нови Сад, Апотека „код женевског крста“ г. Б. Хеса.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.